

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä joulukuuta 2022

1206/2022

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 3 §:n 21 kohta, 40 §:n 1 momentin 2, 3 ja 6 kohta, 43 §:n 2 momentti, 142 §:n 1 momentti, 151 §:n 2 momentti, 155 a ja 179 §, 181 §:n 2 momentti ja 183 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 21 kohta, 142 §:n 1 momentti ja 151 §:n 2 momentti laissa 1214/2013, 40 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 449/2012, 155 a § laissa 266/2011 ja 179 § laeissa 755/2014 ja 644/2019, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1214/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016, 121/2018 ja 121/2022 uusi 4 d kohta, 173 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1214/2013, uusi 2 momentti ja 184 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4 d) *matkustushuvalla* Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1077/2011, (EU) N:o 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 ja (EU) 2017/2226 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1240, jäljempänä *ETIAS-asetus*, mukaisesti annettua päätöstä, jonka perusteella viisumipakosta vapautetun kolmannen maan kansalaisen maahantulo ja lyhytaikainen oleskelu sallitaan muiden maahantulon edellytysten täytyessä;

21) *rajatarkastusviranomaisella* Rajavartiolaitosta ja muuta viranomaista, jolla on oikeus henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399, jäljempänä *Schengenin rajasäännöstö*, tarkoitetun rajatarkastuksen tekemiseen;

40 §

Oleskeluoikeus

Tämän lain mukaan laillista oleskelua on:

HE 173/2021
HaVM 23/2022
EV 156/2022

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/2226 (32017R2226); EUVL L 327, 9.12.2017, s. 20
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1240 (32018R1240); EUVL L 236, 19.9.2018, s. 1

2) ilman oleskelulupaa tapahtuva enintään 90 päivää kestävä oleskelu, jos ulkomaalainen tulee valtiosta, jonka kansalaiselta ei edellytetä oleskelulupaa;

3) matkustusluvalla tapahtuva enintään 90 päivää kestävä oleskelu minkä tahansa 180 päivän jakson aikana, jos ulkomaalainen tulee valtiosta, jonka kansalaiselta ei edellytetä viisumia;

6) Schengen-valtion myöntämällä oleskeluluvalla tapahtuva enintään 90 päivää kestävä oleskelu minkä tahansa 180 päivän jakson aikana;

43 §

Risteilyyn osallistuvan maissa käynti

Henkilöliikenteeseen katsastetulla matkustaja-aluksella tehtävän risteilyn osanottaja saa käydä maissa ilman matkustusasiakirjaa ja viisumia tai matkustuslupaa aluksen ollessa Suomessa. Rajatarkastusviranomaiselle on annettava ennen maissa käyntiä aluksen päällikön vahvistama matkustajaluettelo. Risteilyn osanottajan on palattava alukseen ennen sen siirtymistä toiselle paikkakunnalle.

142 §

Pääsyn epääminen ja käännäyttäminen

Pääsyn epäämisellä tarkoitetaan tässä laissa kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 14 artiklassa.

151 §

Poliisi ja rajatarkastusviranomainen

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi määrätä ulkomaalaiselle maahantulokiellon enintään kahdeksi vuodeksi evätessään maahantulon Schengenin rajasäännösten 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan perusteella tai käännäyttäessään hänet 148 §:n 1 momentin 5—8 kohdassa säädetyllä perusteella tai silloin, kun ulkomaalainen ei ole poistunut maasta hänelle 147 a §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista paluuta varten määrätyn ajan kuluessa.

155 a §

Unionin kansalaisen perheenjäsenen maahantulo

Jos unionin kansalaisen perheenjäsen ei ole unionin kansalainen, hänen maahantulonsa ja oleskelunsa edellytyksenä on voimassa oleva passi. Tällaiselta perheenjäseneltä voidaan vaatia viisumi tai matkustuslupa, jos perheenjäsen on sellaisen valtion kansalainen, jolta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaan vaaditaan viisumi tai matkustuslupa.

Perheenjäseneltä, jolla on voimassa oleva vapaan liikkuvuuden direktiivissä tarkoitettu oleskelukortti, ei edellytetä viisumia tai matkustuslupaa, eikä hänen passiinsa merkitä maahantulo- tai maastapoistumisleimoja. Oleskelukortti on esitettävä saavuttaessa maahan Schengen-alueen ulkopuolelta.

Unionin kansalaisen perheenjäsenen viisumihakemus käsitellään maksutta, mahdollisimman pian ja nopeutettua menettelyä noudattaen. Viisumihakijaa tai hänen perheenjä-

sentään voidaan kuulla suullisesti viisumin myöntämistä harkittaessa. Kuulemisen suorittaa Suomen edustusto, jos kuultava oleskelee ulkomailla, ja poliisilaitos, jos tämä oleskelee Suomessa. Suomessa oleskelevan kuulemisen voi suorittaa kuulemiseen liittyvää viisumihakemusta käsittelevän Suomen edustuston virkamies, jos viisumiasian selvittäminen sitä edellyttää.

Viisumin epäämis-, mitätöinti- ja kumoamis päätös on annettava viisumihakijalle kirjallisesti, ja se on perusteltava, jollei tämä ole vastoin Suomen tai unionin muun jäsenvaltion turvallisuussetuja.

Unionin kansalaisen perheenjäsenen matkustuslupahakemuksen käsittelystä säädetään ETIAS-asetuksessa.

173 §

Liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuus

ETIAS-asetuksessa säädetään lisäksi lento- ja meriliikenteenharjoittajan sekä kansainvälisen liikenteenharjoittajan, joka kuljettaa ryhmiä linja-autolla maanteitse, velvollisuudesta varmistaa, että sen ulkorajaliikenteessä kuljettamalla viisumipakosta vapautetulla kolmannen maan kansalaisella on maahantulon vaadittava matkustuslupa.

179 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu

Liikenteenharjoittajalle, joka rikkoo 173 §:ssä säädetyn tarkastusvelvollisuuden tai henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 tai 26 §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden, määrätään seuraamusmaksu (*liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu*). Maksun suuruus 173 §:n rikkomisesta on 3 000 euroa kuljetettua henkilöä kohden. Maksun suuruus henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 ja 26 §:n rikkomisesta on 3 000 euroa kutakin sellaista matkaa kohden, jolta ei ole ilmoitettu matkustajatietoja tai ne on ilmoitettu puutteellisesti tai virheellisesti.

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksua ei määrätä, jos:

1) liikenteenharjoittaja osoittaa noudattaneensa velvollisuuttaan varmistaa, että ulkomaalaisella on kuljetettavaksi otettaessa ollut vaadittava matkustusasiakirja sekä vaadittava viisumi tai oleskelulupa;

2) vaadittava matkustusasiakirja taikka viisumi tai oleskelulupa on osoittautunut väärennyksi ja väärennös ei ole ollut selvästi havaittavissa;

3) henkilön kuljettaminen ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa taikka viisumia tai oleskelulupaa taikka virhe lentoliikenteen tai ammattimaisen alus- tai junaliikenteen matkustajatiedon antamisessa on tapahtunut kaikki olot huomioon ottaen anteeksiannettavasta huomaamattomuudesta;

4) maksun määrääminen olisi olosuhteet huomioon ottaen muutoin kohtuutonta.

Edellä 2 momentin 1 kohtaa ei sovelleta määrättäessä maksua henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 ja 26 §:n rikkomisesta.

Edellä 2 momentista poiketen matkustuslupaa koskevan seuraamusmaksun määräämistä jättämisestä säädetään ETIAS-asetuksen 45 artiklan 6 kohdassa ja 46 artiklan 2 kohdassa.

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei voida määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio.

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksua henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 §:n rikkomisesta ei voida määrätä sille, jolle on samasta teosta mää-

rätty lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain (657/2019) 13 §:n mukainen lentoliikenteen harjoittajan seuraamusmaksu.

181 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on määrättävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa 179 §:ssä tarkoitettusta liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuuden tai tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta. Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

183 §

Maksuaika

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on maksettava yhden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

184 §

Täytäntöönpano

Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lain 3 §:n 21 kohta sekä 142 §:n 1 momentti, 151 §:n 2 momentti, 181 §:n 2 momentti, 183 § ja 184 §:n 4 momentti tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Lain 173 §:n 2 momenttia sovelletaan ryhmiä linja-autolla maanteitse ulkorajojen yli kuljettaviin kansainvälisiin liikenteenharjoittajiin kolmen vuoden kuluttua tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 20.12.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sisäministeri Krista Mikkonen